

Gdańsk, 23 lipca 2025 roku

Jako przedstawiciele i przedstawicielki Pomorskiej Rady Kultury wyrażamy stanowczy sprzeciw wobec upolitycznienia wystawy **„Nasi chłopcy. Mieszkańcy Pomorza Gdańskiego w armii III Rzeszy”** prezentowanej w Muzeum Gdańska.

Wystawa opowiada o przymusowych wcieleniach Pomorzan do Wehrmachtu po 1939 roku. Nie jest to temat łatwy, ale ważny – dotyczy setek tysięcy osób, które po wojnie przez dekady milczały ze wstydu lub strachu. Wydawało się, że jedna z najdotkliwszych niemieckich zbrodni wojennych, jakim był przymusowy pobór polskich obywateli do niemieckiego wojska, przez ostatnie dwadzieścia lat został już obszernie przedstawiony i przepracowany tak przez naukowców, jak i przez media oraz opinię publiczną.

Ze zdziwieniem obserwujemy gwałtowne reakcje osób, środowisk, oskarżające twórców wystawy o fałszowanie najnowszej historii naszego kraju. Na twórców wystawy spadła lawina oszczerstw, kłamstw i nieuzasadnionej agresji. Odmawia się im nie tylko fachowych kompetencji, ale i prawa do polskiej tożsamości. Tymczasem ekspozycja została przygotowana we współpracy z renomowanymi instytucjami naukowymi i jest oparta na faktach.

Każda wystawa, dotycząca zwłaszcza tak ważnego, ale i kontrowersyjnego tematu, powinna budzić dyskusje i pytania. Każda podlegać też powinna krytyce. Dyskusje powinny jednak opierać się na faktach, a krytyka powinna być merytoryczna.

Kultura i sztuka powinny stanowić przestrzeń wolności twórczej, dialogu i niezależnej refleksji nad rzeczywistością. Tymczasem obserwujemy próby wykorzystania wystawy do realizacji partyjnych celów politycznych, co godzi w podstawowe wartości, jakimi mają się kierować instytucje kultury: niezależność, pluralizm i szacunek dla różnorodności poglądów.

Nie zgadzamy się na wykorzystywanie przestrzeni kultury i sztuki do propagandy partyjnej. Nie zgadzamy się na przemoc skierowaną wobec twórców wystawy. Apelujemy o zaprzestanie ingerencji polityków w kształt i przekaz wystawy. Kultura to przestrzeń wspólna, nie polityczna własność.

Członkowie i Członkinie Pomorskiej Rady Kultury

Adam Bondarenko, Sulisława Borowska, Damian Domański, prof. dr hab. inż. arch. Jacek Dominiczak, Barbara Frydrych, Zbigniew Gach, Natalia Gromow, Beata Jaworowska, Tomasz Kopoczyński, Jolanta Krawczykiewicz, dr Katarzyna Kulikowska, Dagny Kurdwanowska, prof. dr hab. Ryszard Minkiewicz, prof. dr hab. Beata Możejko, prof. dr hab. Cezary Obracht-Prondzyński, Adam Orzechowski, dr Aleksandra Paprot-Wielopolska, dr Katarzyna Pastuszak, Jolanta Rożyńska, dr Przemysław Ruchlewski, Leszek Sarnowski, Andrzej Stelmasiewicz, prof. ASP dr hab. Adam Świerżewski, Olgierd Walicki, Grażyna Wera-Malatyńska, dr Romuald Wicza-Pokojski, dr Iwona Zajęc, Marta Zwarycz.